

กิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทย:  
การศึกษาโครงสร้างตามแนวอรรถาภิเษการะห์  
และลักษณะทางสังคมวัฒนธรรม  
**Acknowledgement in Theses Written in French  
by Thai Graduate Students: A Generic Structure  
and Socio-Cultural Aspects**

ธีระ รุ่งธีระ  
Theera Rongtheera

### ABSTRACT

This study analyzed the acknowledgements in French written by Thai graduate students in both the generic structure, using Swales' move analysis, and socio-cultural aspects found in the acknowledgements. The analysis revealed two moves: thanking move and announcing move. Each move consisted of the typical unique particular sequence of steps. Moreover, the acknowledgements revealed some Thai socio-cultural aspects: Buddhism and family institution. This study could be applied to the acknowledgements in other languages or in other fields of study.

**Keywords:** acknowledgement, move analysis, socio-cultural aspect and writing

### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างกิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทยตามแนวการศึกษาอรรถาภิเษการะห์(move analysis) และศึกษาลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่พบได้ในกิตติกรรมประกาศ การวิเคราะห์

โครงสร้างกิตติกรรมประกาศพบแบบอรรถาภิเษการะห์ประกอบด้วยอรรถาภิเษการะห์ขอบคุณและอรรถาภิเษการะห์แถลงสาร แต่ละอรรถาภิเษการะห์ประกอบด้วยอนุวัจน์ที่มีลักษณะเฉพาะ นอกจากนี้กิตติกรรมประกาศยังสามารถสะท้อนลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมไทยในเรื่องพระพุทธศาสนาและสถาบันครอบครัวอีกด้วยงานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาเปรียบ

เทียบกิตติกรรมประกาศที่เขียนด้วยภาษาอื่นหรือจากงานวิจัยที่ต่างสาขาวิชา

**คำสำคัญ:** กิตติกรรมประกาศ, อรรถาภิธานศัพท์, ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมกับการเขียน

## บทนำ

กิตติกรรมประกาศถือเป็นพื้นที่ส่วนตัวของนักวิจัยที่สามารถใช้วาทศิลป์ในการกล่าวคำขอบคุณผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ในการทำวิจัย รวมทั้งสถาบัน องค์กรต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลหรือให้ทุนอุดหนุนการทำวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการแสดงความขอบคุณต่อผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ให้สาธารณชนรับรู้อย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็นความช่วยเหลือทางด้านวัตถุหรือทางด้านจิตใจในช่วงที่ดำเนินการวิจัย

นอกจากนี้ ยังอาจกล่าวได้ว่ากิตติกรรมประกาศเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยสามารถแสดงความเป็นส่วนตัวและความเป็นวิชาชีพในเวลาเดียวกัน แสดงให้เห็นเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้วิจัยกับชุมชนทางวิชาการและสังคมภายนอก ทั้งนี้รูปแบบโครงสร้างในการเขียนการเลือกใช้คำ ตลอดจนการเรียงลำดับความสำคัญบุคคลต่างๆ สามารถสะท้อนให้เห็นธรรมเนียมปฏิบัติของชุมชนวิชาการที่แตกต่างกัน รวมทั้งลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้วิจัยได้เป็นอย่างดี

การศึกษากิตติกรรมประกาศนั้นสามารถศึกษาได้หลายวิธี วิธีหนึ่งที่กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน คือ การศึกษาในแนวอรรถาภิธานศัพท์ (move analysis) (บุษบา, 2549) เช่น งานของ Giannoni (2002) เป็นการเปรียบเทียบกิตติกรรมประกาศในบทความวิจัยภาษาอังกฤษและภาษาอิตาลี งานวิจัยนี้ถือเป็นงานชิ้นแรกๆ ที่ศึกษากิตติกรรมประกาศโดยอาศัยทฤษฎีการวิเคราะห์ชนิดของสัมพันธ์สาร นอกจากนี้ยังมีงานของ Hyland (2004) เป็นการศึกษา

มหาวิทยาลัยในฮ่องกงจำนวน 5 แห่ง และงานของ Al-Ali (2006) เป็นการศึกษากิตติกรรมประกาศภาษาอังกฤษที่เขียนโดยผู้พูดภาษาอาหรับจำนวน 7 ประเทศ

การเขียนกิตติกรรมประกาศแตกต่างกันออกไปตามสภาพและลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนสัมพันธ์สาร (discourse community) อันหมายถึง ชุมชนที่มีการสื่อสารระหว่างสมาชิกอย่างมีแบบแผนที่แตกต่างกัน (บุษบา, 2549: 5) เช่น ในสังคมที่มีการนับถือศาสนาคริสต์จะพบการกล่าวขอบคุณพระเจ้า (Gesuato, 2003; Hyland, 2004) ส่วนในสังคมที่มีการนับถือศาสนาอิสลามจะเป็นการกล่าวขอบคุณพระอัลเลาะห์ (Al-Ali, 2006) เป็นต้น จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ายังไม่มีการศึกษา กิตติกรรมประกาศของบัณฑิตไทยด้วยวิธีอรรถาภิธานศัพท์นี้ อีกทั้งวิธีดังกล่าวไม่แพร่หลายในประเทศไทยเท่าที่ควร

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบอรรถาภิธานศัพท์และอนุวัจน์ที่พบในกิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทย การเรียงตัวของอรรถาภิธานศัพท์และอนุวัจน์ตามทฤษฎี “อรรถาภิธานศัพท์” ของ Swales (1990; 2004) และศึกษาลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่พบในกิตติกรรมประกาศ

**แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย:** อรรถาภิธานศัพท์ (move analysis)

อรรถาภิธานศัพท์ (move analysis) เป็นแนวความคิดที่ Swales (1990) เป็นผู้เสนอ อรรถาภิธานศัพท์เป็นทฤษฎีหนึ่งที่น่าสนใจในการวิเคราะห์สัมพันธ์สาร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจำแนกหน่วยสัมพันธ์สารหรือหน่วยวากยสัมพันธ์ตามหน้าที่ในการสื่อสาร สัมพันธ์สารที่ใช้วิเคราะห์อาจจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนก็ได้ หน่วยสัมพันธ์สารหรือหน่วยวากยสัมพันธ์ที่ว่าเป็นสามารถเป็นหน่วยทางไวยากรณ์ได้ทั้งในระดับประโยค (sentence) ถ้อยคำ (utterance) ย่อหน้า

(paragraph) หรืออนุพากย์ (clause) ก็ได้ (Swales, 2004: 228-229)

การศึกษาแนวอรรถาภิธานวิเคราะห์นี้เป็นการศึกษาการเรียงตัวของหน่วยสัมพันธ์หรือหน่วยวากยสัมพันธ์ ซึ่งเรียกว่า “อรรถาภิธาน” (move) ที่ประกอบขึ้นมาเป็นคัมภีร์ โดยพิจารณาจากความถี่เป็นสำคัญ คือ หากอรรถาภิธานใดปรากฏด้วยความถี่สูงจะถือว่าเป็นอรรถาภิธานหลัก (conventional move) ส่วนอรรถาภิธานที่มีความถี่ต่ำจะถือเป็น อรรถาภิธานเสริม (ephemeral move) ในแต่ละอรรถาภิธานอาจประกอบด้วยหน่วยย่อยที่เล็กลงมา คือ อนุวัจน์ (step) อนุวัจน์ที่ปรากฏอยู่ในแต่ละอรรถาภิธานนั้นอาจจะเป็นอนุวัจน์บังคับ (obligatory step) หรืออนุวัจน์ไม่บังคับ (optional step) ก็ได้ หรือบางครั้งอนุวัจน์บางประเภทอาจจะปรากฏเฉพาะในตัวบททางสาขาวิชาเท่านั้น

ด้วยแนวคิดนี้ Swales ได้เสนอต้นแบบโครงสร้างบทนำของบทความวิจัย (ปรับปรุงแก้ไขใน Swales, 2004) เรียกว่า CARS (Create a Research

Space) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักวิชาการที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่สามารถตีพิมพ์บทความของตนเป็นภาษาอังกฤษในวารสารที่เป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการ

จากงานต้นแบบ CARS ของ Swales (1990) มีผู้ที่สนใจแนวคิดนี้เป็นจำนวนมากและได้นำไปประยุกต์ใช้กับงานวิชาการประเภทอื่นๆ หรือส่วนอื่นๆ ของบทความหรืองานวิจัย กิตติกรรมประกาศเป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีผู้สนใจนำแนวคิดเรื่องอรรถาภิธานวิเคราะห์มาศึกษา โดยเฉพาะกิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ เช่น Hyland (2004) และ Al-Ali (2006) เป็นต้น

Hyland (2004) ได้ศึกษากิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษจำนวน 240 ฉบับ ในสาขาวิชาต่างๆ 6 สาขา ครอบคลุมทั้งสายวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งในระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยในฮ่องกงจำนวน 6 แห่ง Hyland (2004) ได้แบ่งโครงสร้างของกิตติกรรมประกาศออกเป็น อรรถาภิธาน 3 แบบ ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างของกิตติกรรมประกาศของ Hyland (2004)

| อรรถาภิธาน/อนุวัจน์                                                                        | ร้อยละที่ปรากฏ |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| <b>อรรถาภิธานสะท้อนคุณค่าของงาน (reflecting move)</b>                                      | 19             |
| <b>อรรถาภิธานการขอบคุณ (thanking move)</b>                                                 |                |
| อนุวัจน์ที่ 1 การเกริ่นนำถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง (presenting participants)                     | 28             |
| อนุวัจน์ที่ 2 การขอบคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ (thanking for academic assistance) | 100            |
| อนุวัจน์ที่ 3 การขอบคุณในการจัดหาทรัพยากรต่างๆ (thanking for providing resources)          | 66             |
| อนุวัจน์ที่ 4 การขอบคุณการสนับสนุนทางจิตใจ (thanking for moral support)                    | 71             |
| <b>อรรถาภิธานแถลงสาร (announcing move)</b>                                                 |                |
| อนุวัจน์ที่ 1 การแสดงความรับผิดชอบ (accepting responsibility)                              | 7              |
| อนุวัจน์ที่ 2 การอุทิศวิทยานิพนธ์ (dedicating the thesis)                                  | 4              |

ต่อมา Al-Ali (2006) ได้นำแนวคิดของ Hyland (2004) มาใช้ในการศึกษาโครงสร้างของกิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่เขียนเป็น

ภาษาอังกฤษโดยชาวอาหรับซึ่งไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่จำนวน 100 ฉบับ โดยแบ่งโครงสร้างกิตติกรรมประกาศภาษาอังกฤษของชาวอาหรับได้ดังนี้

ตารางที่ 2 โครงสร้างของกิตติกรรมประกาศของ Al-Ali (2006)

| อรรถภาค/อนุวัจน์                                                                                                                           | ร้อยละที่ปรากฏ |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| <b>อรรถภาคสะท้อนคุณค่าของงาน (reflecting move)</b>                                                                                         | 8              |
| <b>อรรถภาคการขอบคุณ (thanking move)</b>                                                                                                    |                |
| อนุวัจน์ที่ 1 การขอบคุณพระเจ้าอัลเลาะห์ (thanking Allah (God))                                                                             | 19             |
| อนุวัจน์ที่ 2 การเกริ่นนำถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง (presenting participants)                                                                     | 40             |
| อนุวัจน์ที่ 3 การขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาและนักวิชาการอื่นๆ (thanking supervisor (s) and other academics)                                    | 100            |
| อนุวัจน์ที่ 4 การขอบคุณในการเข้าถึงข้อมูล ความช่วยเหลืองานเสมียนและงานเทคนิค (thanking for data access and clerical and technical support) | 70             |
| อนุวัจน์ที่ 5 การขอบคุณการสนับสนุนทางการเงิน (thanking for financial support)                                                              | 40             |
| อนุวัจน์ที่ 6 การขอบคุณการสนับสนุนทางจิตใจ (thanking for moral support)                                                                    | 84             |
| <b>อรรถภาคแถลงสาร (announcing move)</b>                                                                                                    |                |
| อนุวัจน์ที่ 1 การแสดงความรับผิดชอบ (accepting responsibility)                                                                              | 9              |
| อนุวัจน์ที่ 2 การอุทิศวิทยานิพนธ์ (dedicating the thesis)                                                                                  | 6              |

จากผลการศึกษาของ Hyland (2004) และ Al-Ali (2006) พบว่า กิตติกรรมประกาศจะประกอบไปด้วย อรรถภาค 3 แบบ คือ อรรถภาคสะท้อนคุณค่าของงาน อรรถภาคการขอบคุณและอรรถภาคแถลงสาร โดยอรรถภาคการขอบคุณเป็นอรรถภาคหลัก ส่วนอีกสองอรรถภาคเป็นอรรถภาคเสริม สิ่งที่น่าสนใจสองชิ้นนี้แตกต่างกันคือ อนุวัจน์ที่พบในอรรถภาคการขอบคุณกล่าวคือ งาน Al-Ali (2006) มีจำนวนอนุวัจน์มากกว่างานของ Hyland (2004) โดยการเพิ่มอนุวัจน์การขอบคุณพระเจ้าอัลเลาะห์ และการแบ่งการขอบคุณการสนับสนุนทางการเงินออกจากการขอบคุณในการจัดหาทรัพยากรต่างๆ ซึ่ง Hyland (2004) ได้ให้ความสำคัญความเป็นความช่วยเหลืออื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางวิชาการและทางจิตใจ อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า อนุวัจน์การขอบคุณความช่วยเหลือทางวิชาการ ซึ่ง Hyland (2004) เรียกว่า การขอบคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ ส่วน Al-Ali (2006) เรียกว่า การขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาและนักวิชาการอื่นๆ นั้นเป็นอนุวัจน์ที่มีความถี่มากที่สุด คือ ร้อยละ 100 ซึ่งถือเป็นอนุวัจน์หลักของอรรถภาคและด้วยทประเภทนี้ ส่วนอนุวัจน์ที่มีความถี่รองลงมาคือ อนุวัจน์การ

ขอบคุณการสนับสนุนทางจิตใจ ซึ่งถือว่าเป็นอนุวัจน์ไม่บังคับที่มีความถี่มากที่สุด

จะเห็นได้ว่าการศึกษากิตติกรรมประกาศของ Hyland (2004) และ Al-Ali (2006) จะมีลักษณะโครงสร้างที่แตกต่างกัน ทั้งที่เป็นการศึกษากิตติกรรมประกาศของคนเอเชียเหมือนกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้เขียนจึงสนใจที่จะนำแนวคิดเรื่องอรรถภาควิเคราะห์มาศึกษากิตติกรรมประกาศภาษาไทยฝรั่งเศสของบัณฑิตไทยโดยนำผลของ Hyland (2004) และ Al-Ali (2006) มาเปรียบเทียบผล

## การดำเนินการวิจัย

สำหรับวิธีดำเนินการวิจัย ผู้เขียนแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลผู้เขียนเลือกศึกษาวิทยานิพนธ์ที่เขียนเป็นภาษาฝรั่งเศสและมีเนื้อหาทางด้านภาษาและวรรณคดีทั้งในระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต ด้วยวิธีสุ่มเลือกแบบง่าย (simple random sampling)

จากวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัย 3 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร (วิทยานิพนธ์ระดับคุณวุฒิบัณฑิตมีเฉพาะที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) โดยเลือก

เก็บวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2549 รวม 30 เล่ม ทั้งนี้เลือกศึกษาเฉพาะกิตติกรรมประกาศที่มีความยาวระหว่าง 75-300 คำ ข้อมูลทั้งหมดที่นำมาศึกษาสามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวนวิทยานิพนธ์ที่นำมาศึกษาวิเคราะห์

| สถาบัน                | สาขาภาษา | สาขาวรรณคดี | รวม | จำนวนคำโดยเฉลี่ย |
|-----------------------|----------|-------------|-----|------------------|
| จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย | 3        | 8           | 11  | 173.09           |
| มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ | 7        | 4           | 11  | 196.27           |
| มหาวิทยาลัยศิลปากร    | 3        | 5           | 8   | 158.13           |
| รวม                   | 13       | 17          | 30  | 177.60           |

ส่วนการวิเคราะห์หาอรรถภาคและอนุวัจน์ที่ประกอบขึ้นมาเป็นโครงสร้างของกิตติกรรมประกาศนั้น ผู้เขียนได้เลือกใช้แนวคิดอรรถภาควิเคราะห์ของ Swales (1990; 2004) และเปรียบเทียบกับผลการศึกษากับงานของ Hyland (2004) และ Al-Ali (2006)

นอกจากนี้ ผู้เขียนได้กำหนดเกณฑ์สถานภาพของแต่ละอรรถภาคและอนุวัจน์ว่าเป็นอรรถภาคหลัก / อนุวัจน์บังคับ (conventional move / obligatory step) หรือเป็นอรรถภาคเสริม / อนุวัจน์ไม่บังคับ (ephemeral move / optional step) โดยพิจารณาจากความถี่ของการปรากฏเป็นสำคัญ คือ อรรถภาคหรือ อนุวัจน์ใดที่มีความถี่ในการปรากฏร้อยละ 100 ของข้อมูลให้ถือเป็นอรรถภาคหลักหรืออนุวัจน์บังคับ ส่วนอรรถภาคหรือ

อนุวัจน์ใดที่มีความถี่น้อยกว่าร้อยละ 100 ของข้อมูลให้ถือเป็นอรรถภาคเสริมหรือ อนุวัจน์ไม่บังคับ

## ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

จากการศึกษาโครงสร้างกิตติกรรมประกาศภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทยจำนวน 30 ฉบับ พบว่า กิตติกรรมประกาศประกอบไปด้วย อรรถภาค 2 แบบ โดยมีอรรถภาคการขอบคุณ (thanking move) เป็นอรรถภาคหลักและอรรถภาคแถลงสาร (announcing move) เป็นอรรถภาคเสริม สามารถแสดงลักษณะโครงสร้างกิตติกรรมประกาศได้ดังนี้

ตารางที่ 4 โครงสร้างกิตติกรรมประกาศภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทย

| อรรถภาค/อนุวัจน์ที่ปรากฏ                                         | จำนวนที่พบ | คิดเป็นร้อยละ |
|------------------------------------------------------------------|------------|---------------|
| <b>อรรถภาคการขอบคุณ</b>                                          |            |               |
| 1. อนุวัจน์การเกริ่นนำถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง                        | 10         | 33.33         |
| 2. อนุวัจน์การขอบคุณความช่วยเหลือทางวิชาการ                      | 30         | 100.00        |
| 3. อนุวัจน์การขอบคุณในการเข้าถึงข้อมูล งานเขียนและการตรวจแก้ภาษา | 18         | 60.00         |
| 4. อนุวัจน์การขอบคุณการสนับสนุนทางการเงิน                        | 12         | 40.00         |
| 5. อนุวัจน์การขอบคุณการสนับสนุนทางจิตใจ                          | 30         | 100.00        |
| 6. อนุวัจน์การกล่าวสรุปการขอบคุณ                                 | 10         | 33.33         |
| <b>อรรถภาคแถลงสาร</b>                                            |            |               |
| 1. อนุวัจน์การอุทิศวิทยานิพนธ์                                   | 1          | 3.33          |

จากตารางที่ 4 พบว่ากิตติกรรมประกาศของบัณฑิตไทยเกือบทั้งหมดมีเพียงอรรถภาคเดียว คือ อรรถภาคการขอบคุณ มีเพียงกิตติกรรมประกาศฉบับเดียวเท่านั้นที่ประกอบด้วย 2 อรรถภาค นอกจากนี้จากข้อมูลที่ได้พบว่า กิตติกรรมประกาศส่วนใหญ่จะมีการเรียงลำดับหรือการวางตำแหน่งของอนุวัจน์ดังตารางที่ 4 มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีการสลับตำแหน่ง เช่น อนุวัจน์การสนับสนุนทางการเงินกับ อนุวัจน์การสนับสนุนทางจิตใจ

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยก่อนหน้านี้จะพบว่าอรรถภาคสองแบบที่พบในงานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Hyland (2004) และ Al-Ali (2006) คือ พบอรรถภาคการขอบคุณ และอรรถภาคแถลงสาร ส่วนอรรถภาคการสะท้อนคุณค่าของงานไม่ปรากฏในกิตติกรรมภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทยซึ่ง อรรถภาคนี้เป็นการกล่าวถึงประสบการณ์ในการทำวิจัย ปัญหาอุปสรรคต่างๆที่พบในช่วงที่เขียนวิทยานิพนธ์ นอกจากนั้น แม้ว่างานวิจัยนี้จะพบอนุวัจน์จำนวนอนุวัจน์ 6 อนุวัจน์เท่ากับงานของ Al-Ali (2006) แต่มีอนุวัจน์ที่แตกต่างกัน คือ ไม่พบอนุวัจน์การขอบคุณพระอัลเลาะห์ แต่ปรากฏอนุวัจน์การสรุปการขอบคุณ ซึ่งต่างจากงานวิจัยก่อนหน้านี้

### ลักษณะของแต่ละอรรถภาคในกิตติกรรมประกาศภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทย

#### อรรถภาคการขอบคุณ (thanking move)

อรรถภาคการขอบคุณเป็นอรรถภาคหลักของตัวบทกิตติกรรมประกาศ จากข้อมูลในตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่ามีอรรถภาคนี้ในอัตราร้อยละ 100 อรรถภาคการขอบคุณนี้สามารถแบ่งเป็นอนุวัจน์ย่อยได้ตามวัตถุประสงค์การขอบคุณออกเป็น 6 อนุวัจน์ได้แก่ อนุวัจน์การเกริ่นนำถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง อนุวัจน์การขอบคุณความช่วยเหลือทางวิชาการ อนุวัจน์การขอบคุณในการเข้าถึงข้อมูล งานเสมียนและการตรวจแก้ภาษา อนุวัจน์การขอบคุณการสนับสนุนทางการเงิน อนุวัจน์การขอบคุณการสนับสนุนทางจิตใจ และอนุวัจน์การ

กล่าวสรุปการขอบคุณ อย่างไรก็ตามพบกิตติกรรมประกาศสองฉบับเท่านั้นที่มีการปรากฏอนุวัจน์ครบทั้งหมด แต่ละอนุวัจน์มีรายละเอียดดังนี้

#### - อนุวัจน์การเกริ่นนำถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง (presenting participants)

อนุวัจน์นี้เกิดขึ้นร้อยละ 33.33 เป็นอนุวัจน์ไม่บังคับ หากอนุวัจน์นี้ปรากฏในตัวบท จะพบเป็นอนุวัจน์แรกของตัวบท เป็นประโยคแรกที่ใช้ในการเกริ่นนำก่อนจะมีการกล่าวขอบคุณเป็นรายบุคคลเช่น

Mon mémoire touchant à sa fin, je souhaiterais remercier très sincèrement les personnes qui m'ont aidée à réaliser ce mémoire par leurs encouragements constants et par leurs suggestions bienveillantes.

‘การที่วิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าสำเร็จลงได้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณบุคคลต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งให้คำแนะนำด้วยความจริงใจ’ (TU01)

Qu'il me soit permis d'exprimer mes remerciements les plus sincères à tous ceux qui m'ont aidé à réaliser ce mémoire par leurs encouragements et par leurs conseils bienveillants.

‘ขอขอบคุณทุกคนด้วยความจริงใจที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ทั้งกำลังใจและคำแนะนำด้วยความห่วงใย’ (TU05)

อนุวัจน์นี้เป็นเหมือนการกล่าวขอบคุณอย่างกว้างๆ ครอบคลุมถึงบุคคลหรือสถาบันที่อาจจะไม่ได้กล่าวถึงได้ในตัวบท (Hyland, 2004: 314) อาจกล่าวได้ว่า อนุวัจน์นี้มีหน้าที่ป้องกันตัวผู้วิจัยว่าตนได้กล่าวขอบคุณครบทุกคนหรือทุกสถาบันแล้ว

**- อนุวัจนการขอบคุณความช่วยเหลือทางวิชาการ  
(*thanking for academic assistance*)**

อนุวัจนการขอบคุณความช่วยเหลือทางวิชาการนี้เป็นอนุวัจนหลักของอัตถภาค มีปรากฏถึงร้อยละ 100 เป็นอนุวัจนบังคับและ เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของตัวบทประเภทนี้ ในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่ง ในชุมชนสัมพันธ์สารวิชาการ (academic discourse community) ผู้วิจัยต้องแสดงความกตัญญูต่อบุคคลต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ครูอาจารย์ หรือนักวิชาการคนอื่นๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ตลอดจนความรู้ทางด้านต่างๆ ที่ได้รับ รวมถึงในช่วงที่มีการไปเก็บข้อมูลหรือทำวิจัยด้วย

การกล่าวขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากในการทำวิทยานิพนธ์นั้น อาจารย์ที่ปรึกษาถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด เป็นทั้งผู้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ เอกสารข้อมูลต่างๆ รวมถึงเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้นในวิทยานิพนธ์ทุกเล่มจึงต้องมีการกล่าวขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะเป็นบุคคลแรกที่ผู้เขียนวิทยานิพนธ์จะกล่าวขอบคุณ

Premièrement, je voudrais remercier sincèrement [...], ma directrice de ce mémoire dont les encouragements et les conseils éclairés sont très précieux pour la réalisation de cet ouvrage.

‘อันดับแรกข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ [...] อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เป็นอย่างสูงที่คอยให้กำลังใจและคำแนะนำที่มีค่ามากกับการทำวิจัยชิ้นนี้’ (TU01)

Je tiens à exprimer ma profonde gratitude à ma directrice de mémoire, [...], qui a su par sa bienveillance m’aider à mener à bien ce travail.

‘ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอย่างสุดซึ้ง [...]

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยให้ความช่วยเหลือด้วยจิตใจที่เมตตา’ (CU08)

นอกจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วผู้ที่ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการนั้นยังประกอบไปด้วยบุคคลอื่นๆ อีก เช่น คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ในภาควิชา หรือนักวิชาการท่านอื่นๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Deuxièmement, je tiens à exprimer toute ma reconnaissance envers [...] et [...], membres de jury, dont les conseils, la sympathie m’ont aidée à réaliser ce mémoire. ‘ลำดับสอง ข้าพเจ้าขอแสดงความขอบคุณ [...] และ [...] คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ สำหรับคำแนะนำและความเห็นใจของท่านที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง’ (TU04)

Pour l’intérêt qu’elle a bien voulu manifester à ce travail et ses suggestions, je tiens à remercier [...] de [...].

‘ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ [...] ที่ให้ความสนใจงานวิจัยชิ้นนี้รวมถึงคำแนะนำของท่าน’ (CU09)

การกล่าวขอบคุณบุคคลต่างๆ ที่อยู่ในชุมชนสัมพันธ์สารวิชาการถือเป็นการแสดงเครือข่ายของผู้วิจัย ผู้อ่านสามารถประเมินคุณภาพงานวิจัยในเบื้องต้นได้จากอนุวัจนนี้

**- อนุวัจนการขอบคุณในการเข้าถึงข้อมูล งานเสมียน และการตรวจแก้ภาษา (*thanking for data access, clerical support and editing*)**

อนุวัจนนี้ผู้เขียนได้ปรับปรุงจากอนุวัจนการขอบคุณในการจัดหาทรัพยากรต่างๆ ของ Hyland (2004) และอนุวัจนการขอบคุณในการเข้าถึงข้อมูล ความช่วยเหลืองานเสมียนและงานเทคนิคของ Al-Ali (2006) อนุวัจนนี้เป็นการรวบรวมความช่วยเหลือต่างๆ ตั้งแต่กระบวนการรวบรวมข้อมูล การตรวจแก้ภาษา จนกระทั่งขึ้นสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้รับจากอาจารย์

เพื่อน เจ้าหน้าที่หรือนุคคลอื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์ อนุวัจน์นี้แบ่งความช่วยเหลือออกเป็น 3 ประเภทคือการเก็บและรวบรวมข้อมูล ความช่วยเหลืองานเสมียนและการตรวจแก้ภาษา

- การเก็บและรวบรวมข้อมูล

Avec les difficultés dues à mon éloignement de textes nécessaires à ma recherche, je suis gré à [...], ma chère copine, qui m'a fait parvenir les livres et les articles photographiés depuis Aix-en-Provence, à la faculté des Lettres...

‘เนื่องด้วยเอกสารที่จำเป็นในการทำวิจัยของข้าพเจ้าอยู่ห่างไกล ข้าพเจ้าขอขอบคุณ [...] เพื่อนรักที่ช่วยจัดการถ่ายเอกสารหนังสือและบทความทั้งที่ Aix-en-Provence จนถึงที่คณะอักษรศาสตร์...’ (CU07)

- ความช่วยเหลืองานเสมียน

Mes derniers mots de remerciements seront pour [...] ainsi que tous les officiers de salle 104 qui m'ont offert tous les comforts possibles pour réaliser ce mémoire.

‘คำขอบคุณสุดท้ายของข้าพเจ้าขอบแด่[...] และเจ้าหน้าที่ทุกคนในห้อง 104 ที่ให้ความสะดวกในทุกๆ ด้าน จนงานวิจัยนี้สำเร็จ’ (TU09)

- การตรวจแก้ภาษา

Ma reconnaissance s'adresse également à [...] qui a bien voulu consacrer son temps à aider à perfectionner cet ouvrage.

‘ขอระลึกถึงบุญคุณ [...] ที่เสียสละเวลาตรวจแก้ ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้มีความสมบูรณ์’ (CU06)

การขอบคุณการตรวจแก้ภาษาอาจจะไม่ปรากฏในวิทยานิพนธ์ทุกเล่มเนื่องจากวิทยานิพนธ์บางเล่มมีอาจารย์ชาวฝรั่งเศสเป็นที่ปรึกษาอยู่แล้ว จึงไม่ต้องรบกวนให้อาจารย์ชาวฝรั่งเศสท่านอื่นอ่านตรวจแก้ภาษาอีกครั้งหนึ่ง โดยจะกล่าวขอบคุณพร้อมกับความช่วยเหลือทางวิชาการหรือการสนับสนุนทางจิตใจในคราวเดียวกัน เช่น

Merci au [...] et au [...] mes directeurs de mémoire pour les conseils, la correction et les patients encouragements.

‘ขอขอบพระคุณ [...] และ [...] อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สำหรับคำแนะนำ การแก้ไข และการให้กำลังใจด้วยความอดทน’ (SU01)

- อนุวัจน์การขอบคุณการสนับสนุนทางการเงิน (thank for financial support)

อนุวัจน์นี้ผู้วิจัยแยกออกจากอนุวัจน์การขอบคุณการจัดหาทรัพยากรต่างๆ ของ Hyland (2004) เหมือนกับงานของ Al-Ali (2006) เนื่องจากการสนับสนุนทางการเงินเป็นสิ่งจำเป็นในการทำวิจัยหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งยังมีงานการปรากฏมากพอที่จะแยกเป็นอีกอนุวัจน์หนึ่งได้ ในที่นี้พบว่ามี การสนับสนุนทางการเงินหลายช่องทาง เช่น จากหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย หน่วยงานต้นสังกัด หรือจากครอบครัว อนุวัจน์นี้มีการปรากฏในอัตราร้อยละ 40 เป็นอนุวัจน์ไม่บังคับ เช่น

Pour la bourse UMAP de recherche en France entre mars et juillet 2002, je tiens à exprimer mes remerciements au Ministère des Affaires Universitaires.

‘ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณทบวงมหาวิทยาลัยสำหรับทุน UMAP ที่ทำให้ข้าพเจ้าได้ไปค้นคว้าที่ประเทศฝรั่งเศสในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2002’ (SU07)

Qu'il me soit permis d'exprimer ma reconnaissance à l'Université Naresuan pour la bourse d'études qui m'a permis d'achever cette thèse.

‘ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยนเรศวรที่มอบทุนการศึกษาทำให้ข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษา’ (CU11)

#### - อนุวัจน์การขอบคุณการสนับสนุนทางจิตใจ (thanking for moral support)

สิ่งหนึ่งที่มีส่วนทำให้ผู้ทำวิจัยสามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ในระหว่างการทำวิจัยคือการสนับสนุนทางจิตใจจากบุคคลรอบข้าง อาจจะเป็นสมาชิกในครอบครัวหรือญาติ เช่น พ่อแม่ พี่น้อง สามี/ภรรยา คนรักและเพื่อน บุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้ที่คอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ให้กำลังใจ ให้ความสะดวกสบายทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นผู้ที่อยู่เคียงข้างและเข้าใจผู้วิจัยในช่วงที่ประสบปัญหาและความยากลำบากในการทำวิจัย สิ่งที่คุณวิจัยมักจะอ้างถึงในการกล่าวขอบคุณการสนับสนุนทางจิตใจ ได้แก่ กำลังใจ ความรัก ความเข้าใจ ความห่วงใย ความเอาใจใส่ ความอดทน การอยู่เคียงข้าง มิตรภาพ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นตัวตนของผู้วิจัยในฐานะที่เป็นสมาชิกหรือส่วนหนึ่งของสังคมที่ไม่ใช่เฉพาะสังคมหรือชุมชนทางวิชาการ (Al-Ali, 2006: 39) ซึ่งการขอบคุณในลักษณะนี้เป็นการแสดงให้เห็นโครงสร้างอัตลักษณ์ทางสังคมของผู้เขียน (construction of a social identity) (Hyland, 2004: 261) จากการศึกษาพบว่า อนุวัจน์นี้มีความถี่เท่ากับอนุวัจน์การสนับสนุนทางวิชาการ คือ ร้อยละ 100 แสดงให้เห็นว่าบัณฑิตไทยให้ความสำคัญแก่การสนับสนุนทางจิตใจเท่ากับการสนับสนุนทางวิชาการ เช่น

J'adresse également mes sentiments affectueux à toute ma famille pour leur compréhension, leur douceur et leur soutien tout au long de mon travail. Enfin, je

voudrais dire un merci chaleureux à mes amis pour leurs constants encouragements. ‘ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งทุกคนในครอบครัวของข้าพเจ้าที่แสดงความเข้าใจ ความอ่อนโยน และการสนับสนุนตลอดระยะเวลาในการทำวิจัย สุดท้ายข้าพเจ้าขอกล่าวคำขอบคุณอย่างจริงใจให้แก่เพื่อนๆ ที่ให้กำลังใจเสมอมา’ (SU06)

Mes remerciements vont ensuite à mes nombreux amis qui m'ont soutenu dans l'effort ainsi que dans la réalisation de ce travail. Et enfin, j'adresse ma reconnaissance à mes parents et mes sœurs qui m'ont encouragé et qui m'ont rendu possible la recherche jusqu'au bout.

‘ขอมอบคำขอบคุณให้เพื่อนๆ ของข้าพเจ้าที่ให้การสนับสนุน ให้ข้าพเจ้ามีความพยายามและทำงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วง สุดท้ายข้าพเจ้าขอรำลึกถึงบุญคุณของบิดามารดาและพี่/น้องสาวของข้าพเจ้าที่ให้กำลังใจข้าพเจ้าตั้งแต่ต้นและทำให้งานวิจัยของข้าพเจ้าสำเร็จลุล่วง’ (SU08)

บุคคลที่ได้รับการขอบคุณมากที่สุดคือ สมาชิกในครอบครัว พบว่า มีมากถึง 29 ฉบับจาก 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.67 ส่วนการกล่าวขอบคุณเพื่อนมี 22 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 73.33

นอกจากนี้การระบุชื่อเต็มของบุคคลที่ให้ความสนับสนุนทางจิตใจนั้นถือเป็นการให้เกียรติและยกย่องบุคคลที่กล่าวถึง เหมือนกับการกล่าวขอบคุณความช่วยเหลือทางวิชาการ อีกทั้งยังเป็นการแสดงความเป็นทางการในกล่าวขอบคุณบุคคลนั้นๆ รวมถึงการสร้างความเป็นทางการให้กับตัวบทกิตติกรรมประกาศอีกด้วย (Hyland, 2004: 320)

### - อนุวัจน์การกล่าวสรุปการขอบคุณ (conclusion of thanking)

หากเปรียบเทียบอนุวัจน์การเกริ่นนำถึงผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นเหมือนบทนำของอัตถภาคนี้ อนุวัจน์การกล่าวสรุปการขอบคุณเป็นเหมือนอนุวัจน์บทสรุปปิดท้ายอัตถภาคหรือตัวบทกิตติกรรมประกาศนี้ กล่าวคือ เป็นการกล่าวขอบคุณบุคคลต่างๆ ที่ได้กล่าวไปแล้วซ้ำอีกครั้ง การปรากฏตัวของอนุวัจน์นี้แสดงให้เห็นความเป็นทางการในการเขียนกิตติกรรมประกาศ อนุวัจน์นี้เป็นอนุวัจน์พิเศษที่พบเฉพาะในกิตติกรรมประกาศของบัณฑิตไทยไม่พบในงานวิจัยที่ผ่านมาของ Hyland (2004) และ Al-Ali (2006) จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า กิตติกรรมประกาศใดที่มีอนุวัจน์นี้เป็นอนุวัจน์สุดท้ายจะมีอนุวัจน์การเกริ่นนำการขอบคุณเป็นอนุวัจน์แรกเสมอ อย่างไรก็ตาม อนุวัจน์นี้ปรากฏในกิตติกรรมประกาศ 10 ชิ้น คิดเป็นอัตราร้อยละ 33.33 ถือเป็นอนุวัจน์ไม่บังคับ อนุวัจน์นี้มีเนื้อหาไปในลักษณะเดียวกันทั้งหมดว่า “หากปราศจากบุคคลที่กล่าวมา วิทยานิพนธ์นี้คงจะไม่ประสบความสำเร็จ” ซึ่งอนุวัจน์นี้แสดงให้เห็นถึงความอ่อนน้อมถ่อมตน ให้เกียรติและยกย่องความดีความชอบให้แก่บุคคลที่ให้ความช่วยเหลือ เช่น

Sans la présence des personnes nommées ci-dessus, leurs encouragements et leur aide, ce mémoire n'aurait pu voir le jour. ‘หากปราศจากกำลังใจและความช่วยเหลือของบุคคลที่กล่าวถึงข้างต้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่สำเร็จลุล่วง’ (TU04)

Sans la présence des personnes nommées plus hautes [sic], cet ouvrage n'aurait pu voir le jour.

‘หากปราศจากบุคคลที่กล่าวถึงข้างต้น งานชิ้นนี้คงไม่สำเร็จลุล่วง’ (CU10)

การเกิดร่วมกันของอนุวัจน์ต่างๆของอัตถภาค

ที่ 1 พบได้ทั่วไป ซึ่งจะปรากฏร่วมกันอย่างน้อย 2 อนุวัจน์ขึ้นไป (การขอบคุณการสนับสนุนทางวิชาการและการกล่าวขอบคุณการสนับสนุนทางจิตใจ) หากกิตติกรรมประกาศใดไม่พบอนุวัจน์การเกริ่นนำถึงผู้ที่เกี่ยวข้องจะพบอนุวัจน์การขอบคุณความช่วยเหลือทางวิชาการขึ้นมาเป็นอนุวัจน์แรกแทน

### อัตถภาคแถลงสาร (announcing move)

จากการทบทวนวรรณกรรม อัตถภาคนี้จัดเป็นอัตถภาคเสริมเนื่องจากมีปรากฏน้อยมาก เช่น พบร้อยละ 11 ในงานของ Hyland (2004) หรือร้อยละ 15 ในงานของ Al-Ali (2006) งานวิจัยทั้งสองชิ้นนี้แบ่งอัตถภาคนี้ออกเป็น 2 อนุวัจน์เหมือนกัน คือ อนุวัจน์การแสดงความรับผิดชอบ (accepting responsibility) และอนุวัจน์การอุทิศวิทยานิพนธ์ (dedicating the thesis) แต่จากข้อมูลกิตติกรรมประกาศของบัณฑิตไทยพบว่า อัตถภาคนี้มีเพียงอนุวัจน์เดียวคือ การอุทิศวิทยานิพนธ์ และพบเพียงฉบับเดียวเท่านั้น

### - อนุวัจน์การอุทิศวิทยานิพนธ์ (dedicating the thesis)

แม้ว่าการอุทิศวิทยานิพนธ์จะเป็นเพียงพิธีกรรมเชิงสัญลักษณ์ แต่เป็นการแสดงถึงการมอบสิ่งที่มีค่าให้แก่ผู้อื่นอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้พบอนุวัจน์นี้เพียงฉบับเดียว คิดเป็นอัตราร้อยละ 3.33 เท่านั้น จึงถือว่าเป็นอนุวัจน์ไม่บังคับและยังไม่นับที่นิยมของชุมชนสัมพันธสารวิชาการนี้

La réalisation de ce mémoire est dédiée à mon grand-père qui m'a quitté depuis neuf ans et qui reste toujours cher dans mon coeur. Grâce à lui aussi si je continue mes études en maîtrise.

‘ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขออุทิศให้กับคุณปู่ (คุณตา) ที่จากข้าพเจ้าไปตั้งแต่อายุ 9 ปีและอยู่ในใจของข้าพเจ้าตลอดมา และเพราะท่านเช่นกันที่ทำให้

ข้าพเจ้าได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท’  
(TU07)

จากการศึกษาโครงสร้างกิตติกรรมประกาศภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทยพบว่า กิตติกรรมประกาศประกอบด้วย 2 อรรถภาค คือ อรรถภาคการขอบคุณ ซึ่งเป็นอรรถภาคหลัก (ปรากฏร้อยละ 100) และอรรถภาคแถลงสารซึ่งเป็นอรรถภาคเสริม (ปรากฏร้อยละ 3.33) ส่วนในระดับอนุวัจน์ อรรถภาคการขอบคุณประกอบด้วย 6 อนุวัจน์ โดยแบ่งเป็นอนุวัจน์บังคับ 2 อนุวัจน์ คือ อนุวัจน์การขอบคุณความช่วยเหลือทางวิชาการ (ปรากฏร้อยละ 100) และอนุวัจน์การขอบคุณการสนับสนุนทางจิตใจ (ปรากฏร้อยละ 100) ส่วนอนุวัจน์ไม่บังคับมีจำนวน 4 อนุวัจน์ ได้แก่ อนุวัจน์การเกริ่นนำถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง (ปรากฏร้อยละ 33.33) อนุวัจน์การขอบคุณในการเข้าถึงข้อมูลงานเขียนและการตรวจแก้ภาษา (ปรากฏร้อยละ 60) อนุวัจน์การขอบคุณการสนับสนุนทางการเงิน (ปรากฏร้อยละ 40) และ อนุวัจน์การกล่าวสรุปการขอบคุณ (ปรากฏร้อยละ 3.33) ส่วนอรรถภาคแถลงสารประกอบด้วย 1 อนุวัจน์ คือ อนุวัจน์การอุทิศวิทยานิพนธ์ มีการปรากฏเพียงร้อยละ 3.33 เท่านั้น เป็นอนุวัจน์ไม่บังคับ

การเรียงตัวของอรรถภาคและอนุวัจน์ของกิตติกรรมประกาศภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทยเป็นไปอย่างมีแบบแผน มีบัณฑิตจำนวนน้อยเท่านั้นที่ไม่ได้เรียงตามลำดับ ส่วนรายละเอียดในแต่ละ อนุวัจน์อาจมีความแตกต่างกันบ้าง เช่น ในอนุวัจน์การสนับสนุนทางจิตใจ มีบัณฑิตกลุ่มหนึ่งที่กล่าวขอบคุณครอบครัวก่อน ในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่าควรกล่าวขอบคุณเพื่อนๆ ก่อน เป็นต้น แต่ก็ไม่ได้มีผลให้การเรียงตัวของอนุวัจน์มีความคลาดเคลื่อน

นอกจากนี้กิตติกรรมประกาศภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทยยังมีความเป็นทางการในระดับสูง กล่าวคือ แสดงออกมาในรูปของการให้เกียรติยกย่องผู้ที่กล่าวถึงโดยการระบุตำแหน่งทางวิชาการและคุณวุฒิ

ดังจะเห็นได้ว่าบัณฑิตไทยหลายคนกล่าวถึงอาจารย์หรือนักวิชาการโดยการระบุตำแหน่งทางวิชาการและ/หรือคุณวุฒิ เช่น ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และ/หรืออวุฒิปริญญาเอก (ดร.) ในขณะที่บัณฑิตฝรั่งเศสจะระบุเฉพาะชื่อ ไม่มีการระบุวุฒิการศึกษาหรือตำแหน่งทางวิชาการ ยกเว้นตำแหน่งศาสตราจารย์

### ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่พบในกิตติกรรมประกาศ

จากการศึกษาพบว่ากิตติกรรมประกาศสามารถสะท้อนลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมไทยได้ในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะเกี่ยวกับสถาบันพระพุทธศาสนาและสถาบันครอบครัว

#### พระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนไทยนับถือมากที่สุดคือ ประมาณร้อยละ 95 ดังนั้นพระพุทธศาสนาจึงมีอิทธิพลต่อคนไทยมากทั้งทางด้านประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม วิถีชีวิตของคนไทย หลักคุณธรรมที่ปรากฏชัดเจนในกิตติกรรมประกาศคือ ความกตัญญูกตเวที ซึ่งเป็นหนึ่งใน “มงคลชีวิต 38 ประการ” ที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแนะนำพุทธสาวกในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ดังจะเห็นได้ว่าบัณฑิตไทยแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์อย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นการให้เกียรติและยกย่องบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ให้สาธารณชนได้รับรู้

นอกจากเรื่องการแสดงความกตัญญูกตเวทีแล้ว เมื่อเปรียบกับการเขียนกิตติกรรมประกาศของบัณฑิตต่างชาติ (Gesuato, 2003; Hyland, 2004; Al-Ali, 2006) จะพบว่าบัณฑิตที่นับถือศาสนาแบบ เทวนิยม (ศาสนาคริสต์หรือศาสนาอิสลาม) จะมีการกล่าวขอบคุณพระเจ้า ซึ่งในทางศาสนาแบบ เทวนิยมเชื่อว่า พระเจ้าเป็นผู้สร้างสรรพสิ่งกำหนดและดูแลชะตาชีวิต ดังนั้นความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์นั้นส่วนหนึ่ง

เกิดมาจากการคลั่งคลั่งของพระเจ้า ในขณะที่พระพุทธรูปศาสนาสอนให้มนุษย์พึ่งพาตัวเอง ให้มีความเพียรพยายามและจริงจัง ไม่พึ่งพาอำนาจของพระเจ้า (ปริชา และ สมภาร, 2545: 177) ดังนั้น จึงไม่พบว่ามิกติดิกรรรมประกาศใดที่กล่าวขอบคุณพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือพระพุทธรูปศาสนาเลย

### สถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัวของไทยมีลักษณะโดดเด่นโดยเฉพาะในอดีตซึ่งมีลักษณะเป็นครอบครัวขยายประกอบด้วย พ่อแม่ ลูก ปู่ย่าตายาย และญาติพี่น้องอยู่รวมกันผูกพันกันทำให้สถาบันครอบครัวไทยมีความเข้มแข็งและอบอุ่น อนุวัจน์การสนับสนุนทางจิตใจเป็นสิ่งที่สะท้อนความสัมพันธ์ในครอบครัวของคนไทยได้เป็นอย่างดีว่าสถาบันครอบครัวมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตคนไทยมาก ดังจะเห็นได้ว่าการกล่าวขอบคุณบุคคลต่างๆ ไม่เฉพาะบุคคลในครอบครัว (พ่อแม่ พี่น้อง สามเณร/ภรรยา หรือลูก) เท่านั้น ยังมีการกล่าวขอบคุณบุคคลที่เป็นเครือญาติอื่นๆ เช่น ปู่ย่าตายาย ลุง ป้า น้าหรืออาด้วย บุคคลเหล่านี้เป็นผู้คอยให้กำลังใจให้ความห่วงใยความเข้าใจตลอดเวลาที่บัณฑิตทำวิจัย บางครั้งบางคนยังมีส่วนช่วยเก็บข้อมูลช่วยเหลือประสานงานด้านต่างๆ ตลอดจนสนับสนุนการเงินให้แก่บัณฑิตในการศึกษาและทำวิจัย จากการศึกษาพบว่า มีการกล่าวถึงบุคคลในครอบครัวและเครือญาติมากถึงร้อยละ 96.67 ในขณะที่บัณฑิตชาวฝรั่งเศสประมาณร้อยละ 60 เท่านั้นที่กล่าวขอบคุณการสนับสนุนทางจิตใจจากบุคคลในครอบครัว อีกทั้งยังพบอีกว่ามีจำนวนน้อยมากที่กล่าวถึงญาติอื่นๆ ในกิตติกรรมประกาศ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะครอบครัวในประเทศฝรั่งเศสส่วนใหญ่จะมีลักษณะครอบครัวเดี่ยว (Raynaud, 2010) ซึ่งจะมีเฉพาะพ่อแม่และลูกเท่านั้น ในขณะที่ครอบครัวในสังคมไทยนั้นมีพื้นฐานมาจากครอบครัวขยาย แม้ว่าทุกวันนี้จะมีลักษณะครอบครัวเดี่ยวเพิ่มมากขึ้นแต่ก็ยังคงมีความผูกพันไปมาหาสู่กันตลอดเวลา ดังนั้นจากการเปรียบ

เทียบความถี่นี้จึงอาจสรุปได้ว่า บัณฑิตไทยยังให้ความสำคัญกับเครือญาติคนอื่นๆ นอกจากบุคคลในครอบครัว

ทั้งนี้อาจสรุปได้ว่าบัณฑิตที่อยู่ในสังคมและวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันจะมีขนบธรรมเนียมปฏิบัติในการเขียนกิตติกรรมประกาศที่แตกต่างกันไปด้วย โดยนัยนี้อาจกล่าวได้ว่า แม้ว่าจะเป็นกรเขียนเชิงวิชาการ ลักษณะทางภาษาหรือโครงสร้างที่ใช้สามารถแสดงลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนวิชาการนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี

### สรุป

โครงสร้างกิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ภาษาฝรั่งเศสของบัณฑิตไทยนั้นแบ่งเป็น 2 อรรถภาค คือ อรรถภาคการขอบคุณและอรรถภาคแถลงสาร โดยในแต่ละอรรถภาคจะประกอบไปด้วย อนุวัจน์ที่มีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป ส่วนที่ถือว่ามีความสำคัญมากที่สุดคือ การขอบคุณความช่วยเหลือทางวิชาการและอนุวัจน์การขอบคุณการสนับสนุนทางจิตใจซึ่งปรากฏในกิตติกรรมประกาศทุกฉบับ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า อนุวัจน์ที่เป็นลักษณะเฉพาะของบัณฑิตไทยคือ อนุวัจน์การกล่าวสรุปการขอบคุณ อนุวัจน์นี้ถือเป็นการแสดงความอ่อนน้อมถ่อมตนของคนไทยได้เป็นอย่างดีซึ่งเป็นอนุวัจน์ที่ไม่พบในกิตติกรรมประกาศของบัณฑิตฝรั่งเศส ส่วนลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนได้จากกิตติกรรมประกาศได้แก่ พระพุทธรูปศาสนาและสถาบันครอบครัว ทั้งสองสถาบันนี้ถือเป็นสถาบันหลักที่คนไทยให้ความสำคัญและผูกพันมาตั้งแต่อดีต จะเห็นได้ว่าชุมชนทางวิชาการที่มีลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจะสะท้อนทัศนคติและความเชื่อที่แตกต่างกันออกไป

อย่างไรก็ตาม บทความนี้เป็นการศึกษาลีลาการเขียนซึ่งความนิยมในแต่ละช่วงเวลาหรือความนิยมของแต่ละสาขาวิชามีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอด

เวลา การใช้ข้อตกลงวิเคราะห์นี้สามารถนำต้นแบบไปศึกษากรณีการประกาศที่เขียนด้วยภาษาอื่นหรือกรณีการประกาศในงานวิจัยในสาขาวิชาอื่นๆได้

## คำขอบคุณ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “กิตติกรรมประกาศในวิทยานิพนธ์ภาษาฝรั่งเศสของนักศึกษาไทย: การศึกษาโครงสร้างและลักษณะทางภาษา” ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเงินทุนอุดหนุนการวิจัย งบประมาณรายได้ ประจำปี 2551 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

## เอกสารอ้างอิง

บุษบา กนกศิลป์ธรรม. 2549. รายงานการวิจัย การวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างบทความวิจัย วิทยาสตตร์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ. นครปฐม: ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปรีชา ช้างขวัญยืน และ สมภาร พรหมทา. 2545. *มนุษย์กับศาสนา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Al-Ali, M. N. 2006. *Convey Academic and Social Identity in Graduate Dissertation Acknowledgements*. Actas de V Congreso Internacional AELFE. Universidad de Zaragoza, Pressas Universitarias de Zaragoza, 2006, p.35-42. Available from <http://www.unizar.es/aelfe/2006/ALEFE06/1.discourse/6.pdf>.

Gesuato, S. 2003. *Thanking in Writing: The Case of PhD Dissertation Acknowledgments*. 8th International Pragmatics Conference, Toronto, 13-18 July 2003. Available from: <http://www.univ.trieste.it/~didactas/pub/unipd/pres%20IPrA%202003%Acknows.doc>.

Giannoni, D. S. 2002. “Worlds of Gratitude: A Contrastive Study of Acknowledgement Texts in English and Italian Research Articles.” *Applied Linguistics*, 23 (1): 1-31.

Hyland, K. 2004. “Graduates’ Gratitude: The Generic Structure of Dissertation Acknowledgements.” *English for Specific Purposes*, 23: 303-304.

Raynaud, V. 2010. *Famille*. (Online) Available from: <http://www2.ac-lyon.fr/enseigne/ses/audiovisuel/2-fami-1.html>. Retrieved on 17 February 2010.

Swales, J. M. 2004. *Research Genres*. Cambridge: Cambridge University Press.

Swales, J. M. 1990. *Genre Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.